

Nemcsak olvasnivalóért

A könyvtárosoknak mindig van munkájuk

Az utca nyirkos hidege után jól esik a könyvtár melege. Az előtérben gyerekek lapozgatnak újságokat, átmennek a másik szobába, visszajönnek, csendben beszélgetnek.

— Négy óra után még jöszerevel a gyerekek birodalma a könyvtárunk — mondta Krajnyák Bertalané, az edelényi járási könyvtár könyvtárosa. — A felnőttek csak később jönnek.

A hálk suttogás hozzá tartozik a könyvtárhoz. Az egyik asztalnál — két polc között — két buksi gyerekfej hajol egy nagy könyv fölé.

az önművelést választottuk. Ahhoz gyűjtjük most az anyagot.

— Van bőven?

Mozdulatából a csodálkozás érződik. De aztán rámondja:

— Tetszik látni!...

Ismét belemerülnek az olvasásba, a jegyzetelésbe, s mi nem zavarunk. A kisebbik szobában viszont hangosabbak a gyerekek. Ők játszanak.

— Itt szoktuk tartani az irodalomórát. Legutóljára hatodikosokkal meseórát tartottunk.

Az egyik játszó kisfiú a „meseórára” felkapta a fejét.

— Mi voltunk itt. A mi osztályunk.

— Jó volt?

Egy kis csönd után válaszolt a kisfiú:

— Jó. Tetszik tudni, más, mint az iskolában. Érdekesebb.

Aztán mintegy magyarul alként még hozzáfűzte:

— En egyébként is szoktam ide bejárni.

Társaj bólogattak. Ők is. Jöttek, mentek a gyerekek. Ki csak azért tért be, hogy visszahozza az elolvasott könyvet, s elvigyen egy újat, mások meg azért jöttek, hogy egy kicsit olvasgassanak, játszszanak, beszélgetessenek. Ebben a könyvtárban mindig nagy a forgalom. A könyvtárosok soha nincsenek munka nélkül.

— Télen egyébként is behúzódnak ide a felnőttek, meg a gyerekek is. De mi is sokat teszünk érte —, mondták az olvasók.

ta Slezsák Imre, a járási könyvtár igazgatója.

— Jelenleg több mint 870 felnőtt és közel 600 gyermekolvasónk van. Rendelünk gyermekfoglalkozásokat, újjászerveztük az ifjú könyvbarát kört. Az általános iskolások elég gyakran itt tartják meg az irodalmi órát.

Az edelényi járási könyvtár húsz esztendővel ezelőtt alakult meg. Az a szokás, hogy ötvenként megkérdezik az olvasókat, mi a véleményük a könyvtárról, mit szeretnének.

— Mi ezt olvasókonferenciának hívjuk. S december első napjaiban ismét esedékes lesz. Mindig nagyon hasznos. De most mást is szeretnénk. Láthatják, a gyerekek gyakran bejönnek ide csak úgy, egy kis idő eltöltésre is. Őrát is gyakran tartanak nálunk. Ezért úgy tervezzük az iskolával közösen, hogy tartanak majd a könyvtárban szülői értekezletet is. Oka egyszerű: ismerkedjenek meg a szülők jobban a könyvtárral, lehetőségeivel, s jöjjenek el hozzánk könyvekért.

Az edelényi járási könyvtár volt az első olyan könyvtár az országban, amely járási könyvtárnak is épült. Vezetője Slezsák Imre, 20 esztendeje irányítja munkáját. Munkájának elismeréseképpen az esztendőben kiváló népművelő kitüntetését kapott.

Csutórács Annamária

500 esztendő...

Országos bizottság alakult a magyar kultúra egy kedves ünnepének előkészítésére: öt-száz esztendeje lesz a jövő tavasszal, hogy 1473-ban megjelent hazánkban az első nyomtatott könyv. Magyarországon addig csak a kézzel írott, in-csülekkel, miniatúrákkal díszített kódexeket olvashatták a betűszomszám emberek. Ezek azonban vagyont érő kincsek voltak, amelyekhez csak kevesen juthattak hozzá.

A humanista műveltségű királyi alkancellárnak, Karai Lászlónak köszönhető, hogy Angliát, Ausztriát, Hollandiát, Spanyolországot is megelőzve, 1473-ban Budán nyomda létesült. Karai László Mátyás király bizalmasa volt, s fontos diplomáciai küldetésben néhány évet Rómában töltött. Onnan visszatérve magával hozta a főrangú Massimo család egyik nyomdászát, a hesseni származású Hess Andrást. A német mester a budai nyomdában nem az akkor szokásos gót betűvel dolgozott, hanem kerek, úgynevezett római betűvel, amelyeket maga vésett és öntetett a magyar ötvösökkel, a Rómából hozott minták alapján.

A budai nyomda első terméke a latin nyelvű Chronica Hungarorum, vagyis a magyarok történetéről szóló krónika. Szerzője ismeretlen, de könyvnyomtatás megalkotójaként ismert, hogy a korábbi krónikák, főleg Kézai Simon XIII. és Kálti Márk XIV. századi műveinek felhasználásával készült. Hess András tudta a magyarokról, milyen szeretettel esüggnek nemzeti múltjukon, ezért hűsítette köze a magyarországi történetéről szóló Budai Krónikát. „Minden hazafi ismerni kívánja azt az életet — írja a könyv előszavában —, amelyet ősei egykor folytattak, hogy emlékeztetés, jeles tetteiket utánozhassák, a szerencsétlenségeket pedig, amelyek őket érték, okulva, kikerülhessenek... Hiszem, hogy ez minden magyar ember számára kedves és örömeztető könyv lesz...”

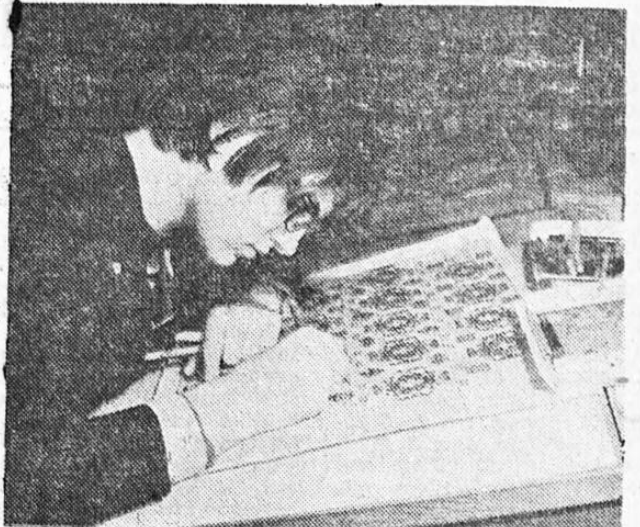
Az első magyar nyomtatott könyvnek nem volt címlapja, a lapokat sem számozták, címét is később kapta. Utolsó fejezetének külön címe: De coronatione regis Mathiae, vagyis Mátyás 1488. évi megkoronázásáról szól. Kis ívrét alakú, 67 hátyalevélből álló, minden lapon ugyanaz a vízjegy látható: egy csillagon függő mérleg. A könyvészet tudósai szerint 400 példányban jelenhetett meg.

A Budai Krónika első kiadásából mindössze 10 példány maradt fenn. A budapesti könyvtárakon kívül 1-1 darab található belőle Leningrádban, Párizsban, Prágában, Lipcsében, Münchenben, Rómában. Másodszor is nyomtatották 1838-ban, ugyancsak Budán — Chronicon Budense címen. Iróink, költőink — különösen Arany János — ezt a második kiadású krónikát használták forrásul történelmi tárgyú eplikai műveik megírásához.

HEGYI JÓZSEF

Perzsa-szőnyegek a Kossuth Gimnáziumban

Miskolcon, a Kossuth Gimnázium lánytanulói politéchnikai órákon valódi kézimunkás perzsa-szőnyeget készítenek. A sokszínű pamutcsomókból alakulnak ki és követik egymást lörtyényszerű rendben a minták.

A szőnyeg a tervezők asztalán születik meg. Milliméter beosztású papírra kerülnek fel a minták, és színes filctollal kifejezve kerülnek a szövők elé.

A szövők normája 1000—1600 csomó óránként. Türelmet és pontos munkát igényel a csomózás művelete. S bizony, ha ha a mintát valaki elrontotta, vissza kell bontani. Harmincnégy hagyományos szövőszeke dolgoznak a lányok. Itt készülnek 50—100 éves technológiával a szebbnél szebb perzsák.

Az utolsó és legkellémesebb művelet az elkészült művek tisztogatása. Az iskola sok helyiségét és irodáját díszítik a perzsák, s kerül belőlük eladásra is.

Kép és szöveg: Kóbor Pál

Jugoszláviai mozaik (II.)

Tengernyi tengeri

Utunk során Jugoszlávia leggazdagabban termelő mezőgazdasági területeit érintettük. A valóságos aranyat érő bácskai sík vidékén látni a világ talán legbővebben termő kukoricatábláit. Két fő növénye van ennek a területnek, a búza és kukorica, vagy ahogyan mások mondják, a tengeri.

Ráílik itt a név, mert valóban tengernyi tengerit láttunk autóbuszunk ablakából. Csupán azon lepődünk meg, milyen sok termény volt még töretlen. Pedig földművelést jöcskán láttunk a falvak határában, s az országúton csak döcögve haladtunk, a nagy forgalom miatt előzni is alig tudtuk a nagy, sárga csővekkel púposra rakott szekereket.

rok, majd a következő hullámban már a vetőgépek dolgoztak.

E nagyüzemi táblák mentén már az előzés sem okozott gondot, mert a lemorzolt tengerivel színültig rakott, pótkocsis tehérgépkocsik rohanásával alig tudtuk lépést tartani.

Az Újvidéken megjelenő, magyar lapot, a Magyar Szót olvasva tudtuk meg, hogy október végén a Bácskában még csaknem félmillió hektár töretlen kukorica volt zömmel a kisparaszti gazdaságokban. A nagy gondot főleg az okozta, hogy a bácskai földeken, hogy a betakarítatlan kukorica miatt késik a másik főnövény, a búza vetése.

csak álmodik a traktorral, de a tehetősebb gazdák már vásárolták is.

Ezért van traktorláz. Különben ez nem „kényes téma” Jugoszláviában. Sokat írnak róla a lapok. Ott járunkkor például szemrehányást tett több újságíró is azért, mert a hazai mezőgazdasági gépgyártás évente csak 12 000 traktort tud produkálni, ugyanakkor 20 000 gépkocsit szerelnek össze évente a jugoszláviai üzemek. Ezért sok az autó, de hiányzik a traktor. Egyelőre 180—200 hektárra jut egy erőgép, de ezek mintegy fele is régi típusú, üzemképességükkel nem nagyon lehet dicsekedni.

A bácskai falvakban, ahol megpihentünk sokat hallottunk beszélni a „traktorláz”-ról. A nagybirtokok, ahogy itt az állami gazdaságokat nevezik, zömmel már kitűnően gépesítve vannak. De a tíz- és százhektáros kisüzemek még nélkülözni kénytelenek a gépeket. A néhány hektáron gazdálkodó földműves még

Egy nagyon szép, tiszta községben, az Újvidéktől nem messzi levő Futogban, majd egy-két szomszédos településen a kukoricatenger után valóságos káposztatengerrel találkoztunk. Az egész határ csupa fél, egy, két, esetleg három hektárnyi kiterjedésű káposztatábla. De a káposzta terem a házikertekben, a paplak és a temető közli földesikon,

sőt az iskolakertekben is. A teherautók, a szekerek, a kezikocsik itt csak fejekáposztát szállítottak, s látunk egy néniket, aki ócska gyönyörű káposztáit az országút mentén.

Különben nagyon sokféle tapasztaltuk, hogy a gazdálkodók általában nagyon kevés, van, ahol csak 2-3 növényfélésség termelésére specializálják magukat.

Utaztunk át falvakon, ahol a dohány volt az egyik ilyen főnövény. És micsoda dohány! A földeken már csak a két méternyi nőtt hatalmas dohányszárat láttuk, de a házak körül, nagy főlás, amolyan szűkszárralók alatt csodálatosan szép levelek száradtak.

Ez a szakosodás, a kevés növényfélésség és a szemmel láthatóan is szinte kivétel nélkül szép termések bizonyítják, hogy a vajdasági földművelői nemcsak értenek a gazdálkodáshoz, de az újít sem félnek. Ezért fokozódik a traktorláz is. A traktor, s a mind újabb gépek pedig majd arra is ösztönöznek, lanitanak, hogy összefogással, közös erővel jobban kihasználják a modern technika.

(Folytatjuk)
Pozsonyi Sándor